

29. rujna 2017.

broj 118 – 119

KU ZI S?! LIST ZA MLADEŽ

ART: Davor Gromilović

4-5

TEMA:

UPOZNAJEMO DRUGE
I POSTAJEMO BOLJI

6-7

TEMA:

GDJE STANUJU STUDENTI?

17

MOTRIŠTE:

MLADI I KULTURA

21

GLAZBA:

BUNKER 13

2

FOTO MJESECA

Ekskurzija u Pragu

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Maja Štetaković,

Ivan Čavrgov, Nevena Balažević,

Donna Diana Prčić, Ivan Benčik

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Antonija Dević, Vedran Jegić

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje i
odnose s vjerskim zajednicama

KRAJ LJETA

Jesen je tu. To je i kraj još jednog ljeta, lijepog i toplog vremena. Kraj ferija. U biti najveća žal za krajem ljeta ogleda se u kraju niza slobodnijih i bezbrižnijih dana. A taj niz se prekinuo, za neke, već početkom ovoga mjeseca kada su se školarci (bilo mali ili veliki) već uveliko vratili u svoje klupe. Taj scenarij tek očekuje studente i posebno brucoše, novake u svijetu akademskog obrazovanja. Ma gdje ih je odluka o mjestu studija odnijela, bliže ili daleko od kuće. Konačno, isto važi i za one koji su se odlučili studirati u rodnom gradu.

Jesen je već lagano počela širiti svoje žutilo, nametajući svoju boju na krošnje drveća i to je još jedan dokaz kako smo se se već, na određeni način, oprostili od ljeta. Najbolje se to osjeti već u prvim satima svakoga novoga dana, kada je hodanje samo u kratkim rukavima prava mala zimogrožljiva avantura. Što vrijedi što je poslije toplo...

Tako je i kada se pomisli na protekle mjesece koje smo mahom proveli u mnogo lagodnijem ozračju, uživajući u blagodatima ljetnih mjeseci. To ostaje iza nas. U našim najljepšim sjećanjima. Ali sada je vrijeme za nova događanja, za nove prostore u našim životima. Vrijeme za obrazovanje.

Svi mlađi i stariji studenti itekako dobro znaju kako je studentski život vjerojatno nešto najbolje što se može dogoditi jednoj mladoj osobi. Nakon početnih teškoća i prilagođavanja novonastaloj situaciji i promjeni načina života (odnosi se samo na one koji su se zaputili dalje od roditeljskog doma), sve potom počinje poprimati obrise jednog od ljepših životnih iskustava. Brucoši i brucošice, ako ne vjerujete, upitajte svoje starije kolege i kolegice.

Zato je to utjeha spram tužne činjenice kako ispraćamo još jedno ljeto. Svoju sobu iz roditeljskog stana ili kuće zamijenit ćete studentskom (u domu ili iznajmljenom stanu), dugo spavanje ranim ustajanjem, plažu s učionom ili amfiteatrom, maminu kuhinju sa studentskom menzom ili samostalnim kulinarskim kreacijama. I ne brinite, bit će vam super. Možda ne odmah ispočetka, ali ubrzo hoće. Vjerujte na riječ.

Ovo je početak novoga doba za sve one koji će prvi puta uzeti svoj indeks u ruke. Za starije studente kraj ljeta pak donosi i određene probleme s neriješenim ispitima iz prošle akademske godine. I početak njihovog što skorijeg rješavanja, jer već započinje nova...

Donna Diana Prčić

UPOZNAJEMO DRUGE I POSTAJEMO BOLJI

4

U interkulturalnoj razmjeni, u prvoj polovici kolovoza ove godine (od 1. do 17.), u Švicarskoj su boravili i učenici hrvatskog odjela subotičke gimnazije *Svetozar Marković* – **Danijel Kujundžić** i **Marko Konkolj** te učenice Muzičke škole – **Kristina Matković** i **Martina Čeliković**. Ovo je treća grupa učenika hrvatskih odjela koji su dobili priliku boraviti u Dječjem selu Pestallozi, u blizini grada Trogena.

Kako je to praksa u programu Dječjeg sela, još od završetka Drugog svjetskog rata, ovdje se susreću djeca koja su izgubila roditelje (u tadašnjem ratu) ili sada dolaze s područja u kojima su bili sukobi. To je posebno važno jer se susreću mladi iz različitih zemalja, kultura i jezika. Iz Srbije su u ovogodišnjem programu sudjelovali mladi iz Bečeja, Kule i Subotice, a susreli su se s mladima iz Bosne i Hercegovine.

Bogat program ostavio je snažne dojmove. Svaki je dan bio isplaniran, preko tjedna radionice, a višestrukim zanimljivim izletima.

Zanimljivo i poučno

Kristina Matković ističe kako su radionice bile zanimljive i veoma poučne.

»U početku nije bilo lako sjediti u istoj prostoriji s četrdesetero mladih ljudi od kojih većinu vidimo prvi put u životu, ali svaki put smo sve više upoznavali

jedni druge i vremenom je to postalo potpuno normalo. Osim što smo upoznali jedni druge, upoznali smo i sami sebe. Zanimljive su bile teme identitet, konflikt i diskriminacija. Svaku od te tri teme smo detaljno obradili. Bilo je različitih aktivnosti. Nekad smo obrađivali temu kroz razgovor, nekad kroz neku igru, nekad smo morali sami nešto napraviti... U svakom slučaju, svakog od nas je neka aktivnost dotaknula. Mene su dvije dojmile. Prva je bila kad smo u ruke dobili zrcalo i svatko od nas je trebao pogledati sebe u oči i, kada je bio spreman, reći kakvu osobu vidi. Druga je bila kada smo dobili daščicu koja je predstavljala sve naše prepreke i ograničenja u životu. Svatko od nas se trebao sjetiti svojih prepreka, a potom doći i polomiti daščicu i s njom zajedno svoje prepreke. Možda sve to zvuči lako, ali većini od nas je bilo teško. Bilo je ovo jako lijepo iskustvo, napose upoznati različite mlade ali i svoju ličnost.«

Priroda i izleti

Izleti su bili više nego zanimljivi jer su mlade impresionirali kako prirodom tako i tehničkim dostignućima.

Martina Čeliković izdvaja ljepote prirode kako u selu, tako i ono što su vidjeli na izletu.

»Bilo je divno ujutro ustati u tišini i izaći u prirodu, a najljepše je bilo kada smo kao grupa zajedno otišli

u šumicu, sjeli i razgovarali. No, impresionirali su me Rajnini vodopadi i odlazak žičarom na najviši planinski vrh švicarskih Alpa – Santis. Ipak, ništa nije toliko važno kao prijateljstva koja su se stekla i iskustvo koje svi nosimo u sebi. Izdvojila bih i izazov koji smo imali u St. Gallenu – štipaljku smo trebali darovati nekom prolazniku, on nama nešto drugo što opet mijenjamo s drugima koje smo susreli. Iznenadeni smo bili koliko smo sreli ljudi iz naših krajeva, koje smo prepoznali po jeziku. Draga mi je uspomena na radionicu o identitetu majica na kojoj sam se predstavila kroz pjesmu.»

Obilazak gradova bio je doista zanimljiv, a Daniel Kujundžić o tome kaže:

»Prvi izlet je bio u Luzern. Grad je predivan, no mi nismo bili samo u razgledanju već smo, podijeljeni u grupe, trebali saznati o znamenitostima u gradu i potom to podijeliti sa svima. Vidjeli smo Tehnorumu, St. Gallen, slapove Rajne i Zürich. Ipak bih izdvojio posjet Tehnorumu – Muzeju znanosti u Winterthuru, u kojem smo vidjeli zanimljive pokuse s magnetima i električitetom, a posebno su mi u sjećanju ostale munje. Za uspomenu smo dobili i neke zanimljive darove, primjerice torbu punu kapa, plastične boce itd. Posljednji i najljepši izlet je bio u Zürich. Tamo smo posjetili muzej u kome smo vidjeli mnogo toga iz povijesti Švicarske. Sve mi se sviđelo i volio bih ponovo ići.»

Gostovanje na radiju

Svoja su iskustva sudionici ovoga programa podijelili i na radio valovima u emisiji koju su mogli pratiti i njihovi roditelji, a za mnoge je bilo veoma uzbudljivo stati pred mikrofon znajući da ih čuju svi kojima su javili.

»Selo je bilo divno, kao iz bajke. Kroz prozor je bio pogled na prostrana brda, druželjubive seljane i druženje mladih. Na radionicama smo razgovarali

o identitetu, konfliktu i kako nismo svi isti. Postali smo bolji ljudi i naučili smo kako širiti pozitivnost i ljubav. Bilo je teško oprostiti se od naših prijatelja iz Bosne i Hercegovine, kao i onih iz Srbije«, dodaje za kraj Marko Konkolj.

No, naši Subotičani napominju kako se ova prijateljstva neće prekinuti a njeguju ih kako uživo tako i putem društvenih mreža.

Kristina, Martina, Daniel i Marko

5

Momačko kolo na Summer festu

Svako je od sudionika programa predstavio sebe i kulturu u kojoj živi na *Summer festu* u Dječjem selu, a Daniel, Kristina i Martina su otplesali *Momačko kolo* dok ih je Marko pratio na tamburici.

Gdje stanuju studenti?

Budući da se bliži početak nove akademske godine, potraga studenata za stanovima u Novom Sadu u kojima će živjeti tijekom studija polako završava. Neki studenti koji planiraju živjeti u ovom gradu još su prije nekoliko mjeseci započeli svoju potragu dok su se neki prepustili sreći i dočekali rujnu za odabir smještaja. Interesiranje za zakup garsonjera i stanova u Novom Sadu je u porastu u ovom periodu, jer studenti iz drugih gradova preko preporuka, oglasa u novinama i na internetu ili preko agencija za nekretnine pokušavaju naći odgovarajući smještaj.

Preko oglasa

Tako je bruošica Fakulteta tehničkih znanosti **Ivana Piuković** stan našla na internetu preko sajta *oglasi.rs*. Ona kaže kako je zadovoljna, ali da stan uvijek treba otići i pogledati uživo, jer fotografije na internetu možda nisu istinite.

»Imam cimericu, i stan je na Petrovaradinu. Naravno, tražili smo stan u blizini fakulteta, ali nije bilo moguće pronaći to što nam odgovara: da stan bude dvosoban, da bude blizu i da cijena bude prihvatljiva. Imamo super autobusnu liniju, treba nam manje od 10 minuta autobusom, a manje od pola sata pješice do fakulteta. Više nam se isplatilo da pored stanarine plaćamo mjesečno i autobusnu kartu nego da uzmemo stan u centru«, objašnjava Piuković i dodaje da nije bilo teško pronaći stan jer je internet pun oglasa.

Ona je naglasila da su stan našle početkom kolovoza, kada je i najviše stanova u ponudi.

To potvrđuje i generalni menadžer agencije za nekretnice *Real House* **Vladimir Rafajlović** koji kaže da je najveća potražnja stanova, kada su studenti u pitanju, od polovine kolovoza do kraja listopada.

»To je vrijeme kada je potražnja mnogo veća od ponude. Srećemo studente koji danima traže i ne mogu naći smještaj, jer stanova doslovce nema. Najbolje je da već tijekom ljeta, u lipnju ili srpnju, pronađu stan ukoliko mogu, ali to nije jednostavno

i isplativo jer moraju plaćati stan bez obzira što se u njega useljavaju tek od 1. listopada«, kazao je Rafajlović i dodao kako studenti na višim godinama koji imaju iskustva i koji su već prošli »golgotu« traženja stana stan osiguraju mnogo ranije.

Potruga za cimerom

Studentica Prirodnomatematičkog fakulteta u Novom Sadu **Jelena Vidaković** je kao bruoš bila u Dunavskoj ulici u samom centru, gdje je živjela tri godine s kolegicom iz Sombora. Ono što je rijetkost i zanimljivost je to da je Jelena nju upoznala tek kada su počele živjeti zajedno i iz tog perioda ima, kako kaže, samo lijepe uspomene.

»Vremenom smo se upoznavale i prilagođavale jedna drugoj pa nismo imale nikakvih nesuglasica. Ona se vratila živjeti nazad u svoj rodni grad, pa sam ja krenula u potragu za novom cimericom. Tražila sam uglavnom preko prijatelja, rjeđe u grupi na facebooku i našla djevojku s mog fakulteta. Još uvijek tražimo stan. Cijene su sada veće jer su studenti izabrali najpogodnije stanove«, rekla je Vidaković i dodala kako joj je tijekom potrage stana bitna lokacija, cijena i urednost samih prostorija. »Kao primjer mogu dati svoj prošli stan koji je koštao 160 eura plus režije oko 40 eura što je dobro s obzirom na kakvoj je lokaciji«, dodaje ona.

Što se traži?

Iz *Real House* nekretnina također navode da studenti uglavnom potražuju garsonjere, jednoipolsobne i dvosobne stanove, a da im je bitno da ne budu daleko od svog fakulteta i da stan izgleda pristojno, da ima internet i kablsku televiziju. Oni naglašavaju da se bolji i ljepše uređeni stanovi s novijim namještajem bolje izdaju i za veću cijenu.

Kažu i da je raspon cijena stanova od 100 do 250 eura.

»Garsonjere se izdaju od 100 do 150 eura, a jednoipolsobni i dvosobni stanovi od 160 do 250 eura u ovisnosti od lokacije i opremljenosti. Nisu rijetki

slučajevi da se za garsonjeru traži i 160 eura, a za dvosoban stan i do 280 eura ako je opremljen novim namještajem i moderan«, kažu oni.

Samostalno traženje

Neki studenti koji se obraćaju agencijama za nekretnine radi pomoći oko pronalaska stana u kojem će živjeti tijekom studiranja kažu da im je od velike pomoći to što će netko za njih pronaći stan koji su oni otprilike i željeli, dok postoje i oni studenti koji smatraju da je to nepotrebno. Studentica završne godine Jelena Vidaković kaže kako nije bila nikad u kontaktu s agencijama za nekretnine i da može sama naći stan, posebno sada kada je više upućena u Novi Sad.

»Agencija je možda pogodnija za brucoše koji nemaju iskustva s time, pa su im potrebne upute. Ali na primjer, uz moju pomoć, moja sestra koja je sada upisala fakultet, je odmah našla lijep stan, nedaleko od studentskog kampusa i vrlo je zadovoljna«, rekla je Vidaković.

Studentski domovi

Još jedna mogućnost stanovanja je ona koja je baš i stvorena samo za studente. Radi se, naravno,

o studentskim domovima kojih u Novom Sadu ima osam, dok mjesta za studente u njima ima 2.713. Da bi studenti dobili dom, moraju se javiti na natječaj što podrazumijeva raznoraznu dokumentaciju, kao i da imaju dobar prosjek i što manje ostavljenih predmeta, dok je brucošima bitan prosjek koji nose iz srednje škole.

Studentica Filozofskog fakulteta **Martina Tot** kaže kako je na drugoj godini fakulteta odlučila da »u potpunosti« iskusiti studentski život te konkurira za dom. »Evo, sad će već četvrta godina kako sam u istoj sobi sa istom cimericom. Živjeti u domu je super iskustvo jer postaneš zreliji, samostalniji, a prije svega tolerantniji! Nekad ti fali više osobnog prostora, namještaja, perilica, kuhinja, ali sve se to nadomjestiš kad imaš dobrog cimera i ljude u domu«, ističe Martina uz preporuku da svaki student treba iskusiti čari studentskog doma.

Za koje god mjesto stanovanja se odlučili, sretno! Sretno s cimerima i sa skorašnjim obvezama, a sretno i onima koji su se prepustili sreći i trenutno traže mjesto u kojem će provesti jednu novu, nadamo se lijepu i uspješnu studentsku godinu.

Kristina Ivković Ivandekić

KORNATI OKRUNJENA LJEPOTA MEDITERANA

Nađete li se na ljetovanju na Hrvatskome primorju, sigurno biste željeli dane provesti kvalitetno. Diljem obale u ponudi su najrazličitiji vodeni sportovi, za koje treba biti nešto hrabriji poput vožnje na banani, vodenog skijanja, parasailinga i flyboardinga. Uz vodene sportove, svatko se može zabaviti i vožnjom bicikla, pješaćenjem, penjanjem ili jednostavno – sportom za mozak – čitanjem ili rješavanjem križaljki i sudokua u hladu. Ukoliko se pak odlučite za morsku avanturu, birat ćete među brojnim izletima. Jedan takav izlet vodi vas na Kornate. Cjelodnevne ekskurzije na Kornate polaze iz Murtera, Zadra, Šibenika, Vodica, Biograda...

Nacionalni park

8

Kornati su najgušća otočna skupina na Jadranu i jedna od najbrojnijih na Mediteranu. Veći dio gru-

pe otoka Kornata proglašen je nacionalnim parkom. Otočje je dobilo ime od latinske riječi *corona* prema okomitim liticama »krune« kornatskih otoka koje su okrenute prema otvorenom moru. Interesantno je da su stanovnici Murtera vlasnici većeg dijela otoka Kornata. Kornati su većim dijelom nenaseljeni, ukupan broj stanovnika na cijelom području je 25! Za Kornate na postoji redovna linija, ali u ljetnoj sezoni svakodnevno polaze brodice iz navedenih mjesta. Za one sretnije moreplovce koji bi se prema Kornatima zaputili osobnim plovilima,

važno je napomenuti da je najveća dopuštena brzina plovidbe 8 čvorova. Kupanje je dopušteno na udaljenosti do 50 metara od obale. Ekskurzije koje voze na Kornate predviđaju i vrijeme za kupanje, kao i kraći boravak u nekoj od brojnih uvala te je moguće i razgledanje kopnenog dijela otoka, ali je pješaćenje zabranjeno izvan označenih pješačkih putova i staza. NP *Kornati* privlači posjetitelje svojom prirodnom ljepotom, kao i kulturnom baštinom. Prilikom pješaćenja po otoku, može se stići i do brojnih vidikovaca, među kojima su najpoznatiji Metlina, Otočevac, Opat, Vrujsko, Litnji vrh... Ndaleko poznate kornatske krune su prirodni fenomen u kome se može uživati samo iz mora, jer je penjanje po krunama strogo zabranjeno.

Ilirske gradine

Prva potvrđena kolonizacija Kornatskog otočja bilježi se u vrijeme Ilira. U pretpovijesno doba otočje je bilo naseljeno, o čemu svjedoče male četvero-kutne nastambe, gradine i tumulusi (gomile).

Tureta – očuvana utvrda

U vrijeme Bizanta na Kornatu, najvećem otoku Kornatskog otočja, podignuta je utvrda Tureta, vjerojatno u 6. stoljeću. Pretpostavlja se da je utvrda imala vojnu namjenu sa svrhom osiguranja kontrole plovidbe.

Bazilika, kaštel

Iz doba Bizanta, u podnožju utvrde Tureta, nalazi se starokršćanska trobroda bazilika, koja nije u cjelini očuvana. Tijekom Srednjeg vijeka Kornat se nazivao imenima kao što su Insulae Sanctae Mariae, upravo po ovoj crkvi. Ploveći Kornatima, možete vidjeti i ostatke stare solane u uvali Lavsa, kao i mletački kaštel Piškera, koji je nekada davno izgrađen u svrhu ubiranja poreza na ribu.

Suhozidi

Ono što danas možemo vidjeti cijelom duljinom mnogih otoka jesu

dovoljno da ih ovca ne može preskočiti. Nestvarni prizor, ukraden od vremena, ukazuje se i pred našim očima dok plovimo kornatskim otočjem. Podno suhozida uz samu obalu otoka, gdje oštre stijene štrče iz mora, šecu se ovce. Ovakav prizor,

suhozidi. Najveći dio suhozida izgrađen je u 20. stoljeću, u vrijeme kada na otocima jača agrarna aktivnost. Ovi suhozidi građeni su od morske obale s jedne strane otoka na drugu, a visoki su

neometan nazočnošću čovjeka ili modernih nastambi na otoku, vraća nas stoljećima unazad. Kad izletnička brodica pristane u uvalu, dozvoljeno je i skakanje u more s kabine broda, kao i plivanje. Najljepše je otplivati od brodice do dozvoljene udaljenosti i u tišini i miru mora posmatrati božanstvenu ljepotu stvorenoga. Usmjerite li pogled gore, pred vama je nenaseľljen otok sa svojim strmim liticama, a pogledate li dolje, možete posmatrati morsko dno i bogat biljni i životinjski morski svijet kroz kristalno čistu vodu, što ovdje nije samo reklama turističkih agencija, nego zbilja.

Klara Dulić

Po vrućini se najbolje uči

Učenje preko ljeta je nešto posve drukčije od onoga što mnogi zamišljaju. Naravno, ne misli se na učenje za jesenske ispite, već na učenje stranih jezika od tjedan-dva do mjesec dana po raznim gradovima. Normalno, mnoge su od tih škola otvorene i za one koji ne studiraju ili uopće ne prate nijedan tečaj stranog jezika, ali su zainteresirani.

Zašto se bolje uči upravo na ovim ljetnim školama? Zato što se sudionici nalaze u potpuno novoj sredini, okruženi izvornim govornicima jezika koji se uči i izučava, s obzirom na to da se obično ti jezici uče u matičnim zemljama. Takvo ozračje daje mogućnost brzog poboljšanja i usavršavanja jezične strukture, prevoditeljskih vještina i boljeg upoznavanja sa samim duhom jezika. Zapravo, poželjno je sve obveze riješiti i ispite dati do ljeta kako biste imali ljeto slobodno za učenje. Ima smisla, zar ne?

Bosanski, hrvatski, srpski

10

Netko se dosjetio spojiti tri susjedna jezika u jedan pa je tako u Sarajevu nastala ljetna škola bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika. Škola traje dva tjedna tijekom srpnja s po dva predavanja svakoga dana. Organizirana je ne samo za govornike tih jezika, nego i za one u dijaspori koji su odrasli uz neki drugi jezik ali ne žele izgubiti vezu s jezikom svojih roditelja ili baka i djedova, kao i za strance koji jedan od tih jezika uče kao strani. Tečaj je moguće produžiti za još jedan tjedan za one koji bi intenzivnije radili na gramatici ili praktičnom govoru, a po završetku svaki sudionik nakon što položi pismeni i usmeni ispit dobiva svjedodžbu o poznavanju bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, ovisno o razini na kojoj su nastavu pratili.

Seminar albanskog jezika

Svakog se kolovoza na Filološkom fakultetu u Prištini održava Seminar albanskog jezika, kulture i književnosti u trajanju od dva tjedna. Sati jezika prate se dvaput dnevno od po sat i pol, a osim toga slušaju se i razna predavanja iz oblasti gramatike, književnosti, povijesti, kulture. Ovoga ljeta najviše

su se svojim znanjem istaknuli Poljaci kojih je možda i bilo najviše. Naime, zanimljiva je činjenica da se u Poljskoj albanski i srpski obvezno studiraju skupa, dok hrvatski ide uz bugarski i obratno.

Neki od njih po završetku jednih studija uzmu slušati tečaj jednog od jezika iz druge grupe. Tako je na kraju bilo poljskih govornika hrvatskog, albanskog i bugarskog koje iz raznih razloga privlače jezici Balkana. Osim njih, sve veću zainteresiranost za albanski pokazali su i sudionici iz Mađarske, točnije sudionice koje za prijatelje imaju albanske govornike, a neke su i iz mješovitih mađarsko-albanskih obitelji. Albanski se ozbiljno studira i u Sankt Peterburgu, Rusija, otkud je došlo nekoliko profesora tamnijeg sveučilišta.

Iako svake godine obvezno dođe skupina Arbreša iz Kalabrije i sa Sicilije, koji govore verzijom albanskog starog petsto godina, ove su se godine kao još veće iznenađenje pokazali talijanski studenti

albanskog iz Napulja koji nisu arbreshkog/albanskog podrijetla. Naravno, puno je bilo i Albanaca iz dijaspor, pretežno iz Njemačke, koji i u tuđini rado njeguju svoj dijalekt, a koji su se na ljetnu školu prijavili kako bi bolje proučili standardni književni jezik koji se dosta razlikuje.

Čovjek se uči dok je – na odmoru

Osim ovih škola ima još drugih manje poznatih, ali jednako vrijednih po ostalim mjestima u regiji. Tako postoje seminari jezika i kulture i u Beogradu, Skoplju, Sofiji, Tirani, a i malo šire kao što su kampovi po Karpatima u Rumunjskoj i u Mađarskoj u sklopu Sveučilišta *Corvinus* u Budimpešti i Ljetnog sveučilišta u Debrecenu. Ono što je osim kvalitetnog obrazovanja zajamčeno na ovakvim tečajevima jest i kvalitetno druženje i stvaranje kontakata sa zanimljivim umovima Europe a i izvan nje.

Tomislav Perušić

EKO AKCIJA za primjer!

Moram priznati da mi je pisanje za *Kužiš?!* prilično nedostajalo. I dok je većina od nas na ferijama vjerojatno odmarala, u Gradu Somboru bilo je aktivno glede događanja i akcija. Ovoga puta bavit ću se ekološkim akcijama. Napominjem da se u našem gradu često zbivaju akcije čišćenja, kako u samom gradu tako i u njegovoj okolici.

Jedna od njih je počela nedavno, točnije 17. rujna. U pitanju je eko akcija čišćenja somborskog (Velikog bačkog) kanala i njegova okoliša koja se realizira u suradnji s gimnazijom *Veljko Petrović* i Somborskim edukativnim centrom (SEC). Akcija traje četiri tjetna.

Ronioci i kanui

Ovoga puta akcija je spojila nekoliko različitih aktivnosti koje se mogu iskoristiti u svrhu čišćenja. Tako da ako ste u spomenutu nedjelju bili u Somboru na Velikom bačkom kanalu, imali ste prilike vidjeti ronioce kako vade različite otpatke, srednjoškolce koji su vješti na kanuima pa iste koriste za prevozno sredstvo, kao i one pune entuzijazma koji koristeći bicikle ili idući pješice neumorno skupljaju otpatke. Kako jedna od sudionica, **Petra** (kanu sektor) javlja, samo ispod mosta zadržali su se 20 minuta sakupivši oko osam velikih vreća smeća.

Akcija će se održavati ukupno pet puta (nedjelja), počevši s čišćenjem od sedam ujutro pa sve do

kasnih popodnevni sati. Ima za cilj očuvati i očistiti Veliki bački kanal, međutim ujedno i apelirati te podsjetiti koliko je kanal važan za cijeli grad, koliko benefita svi imamo od njega i koliko ga je važno držati čistim kako bi postojeća vegetacija bila na održivom nivou.

Društvena odgovornost

Sama akcija je osmišljena na veoma koristan i kreativan način, te je zanimljiva činjenica da učenicima gimnazije ona ulazi pod obveznu aktivnost u okviru predmeta sociologije. U današnje vrijeme u sve većoj mjeri obraća se pažnja na društveno odgovorne akcije, a u tome sudjeluju ne samo građani nego i privatna poduzeća.

Ova akcija je vrlo važna jer podsjeća građane, a napose mlade, da budu društveno odgovorni, podiže ekološku svijest, podsjeća koliko je važno sačuvati okoliš, ali i prirodu općenito, jer nam je ista od ključne važnosti za održivi razvoj i opstanak.

Ujedno ovim tekstom pozivam i vas da se uključite u pojedine akcije čišćenja vašeg okoliša. Širite ove pozitivne ideje, te pričajte i podsjećajte svoje frendove i roditelje o tome koliko je važno održati okoliš čistim. Jer, ako ga mi nećemo sačuvati, nitko drugi neće!

Ana Parčetić

FIFTH HARMONY

Najbolji albumi popularne glazbe:
Talking Heads – »77«, (1977.)

DEBITANTSKI ALBUM ZA SVA VREMENA

14

Negdje u drugoj polovici 70-ih godina 20. stoljeća u New Yorku nastaje punk. *Ramonesi* 1976. izdaju svoj prvijenac i na kratko vrijeme u potpunosti resetiraju popularnu glazbu i redefiniiraju glazbu mladih, a posljedice toga osjećaju se i danas. Priča o njujorškom punku je priča o CBGB-ju (kultnom klubu gdje je svaki novi band, koji makar malo vrijedi morao svirati), a točno preko puta CBGB-ja stanovalo je troje mladih studenata umjetnosti i zaljubljenika u glazbu – **David Byrne**, **Tina Weymouth** i **Chris Frantz**. Može se reći kako su bili na pravom mjestu u pravo vrijeme. Pogođeni novim zvukom, morali su se uključiti u novonastalu scenu i tako nastaju *Talking Heads*.

Već 1977. godine punk groznica se proširila iz kvartova New Yorka na cijeli svijet, a iste godine *Talking Heads* izbacuju i svoj prvi single – *Love – Building On Fire*. Ubrzo nakon toga bandu se pridružuje bivši član *The Modern Loversa* **Jerry Harrison**, s njim i Byrnom na gitari, Tinom na bassu i Frantzom za bubnjevima band je bio kompletan (zanimljivo je da *Headsi* nikada neće mijenjati niti jednog člana grupe, praksa koja je stvarno rijetka u popularnoj glazbi).

Debitanski album nazvan po godini izlaska – 77 izlazi u rujnu. Ono što se prvo ističe je kako album 77 zvuči kao sve samo ne kao album snimljen 1977. *Talking Heads*, iako su izašli iz punkerskih krugova, kao punkeri nisu zvučali, ono što su oni predstavili svijetu bio je novi, svježiji gitarski zvuk, utemeljen na melodičnosti pop glazbe 60-ih, sviran zapaljivom energijom punka, pospješen zaraznim bass dionicama Weymouth, s naglim promjenama ritma i melodija i specifičnim, akrobatskim Byrnovim pjevanjem.

TALKING HEADS: 77

Album počinje sa zaraznom *Uh Oh, Love Is Coming To Town*, naivna ljubavna pjesma s karipskim utjecajima, ali već kod druge pjesme *New Feeling* dolazi do promjene raspoloženja koje se zadržava do kraja albuma. Na *No Compassion*, gdje Byrn kao tekstopisac dolazi do izražaja s duhovitim opaskama o tome kako jednostavno nema vremena za probleme drugih ljudi iako – *They say compassion is a virtue, but I don't have the time* i nudi moguća rješenja – *Go talk to your analyst, isn't that what they're paid for?*. Sljedeća numera *The Book I Read* je vjerojatno najbolja na albumu, čitajući tekst mogli biste pomisliti kako se radi o ljubavnoj pjesmi, ali postoji nešto u Byrnovom načinu pjevanja koje uliva osjećaj paranoje i tjeskobe. *Don't Worry About Government* je pjesma o problemima modernog čovjeka i lažnom osjećaju udobnosti, gdje Byrn tako odlično opisuje takvog čovjeka – *Some civil servants are just like my loved ones / They work so hard and they try to be strong*. Vjerojatno najpoznatija pjesma, ne samo na ovom albumu već i u cijelom opusu benda, pjesma koju danas i »vrapci znaju« je *Psycho Killer*.

Talking Heads su napravili album koji je savršeno opisivao New York i svijet u kome su se nalazili – užurban, neurotičan, uzbudljiv... Savršen debitantski album za sva vremena iz čije estetike će mnogi budući bendovi posuđivati.

Ivan Benčík

Josip Andrić (1894. – 1967.)

SVESTRANI VELIKAN bačkih Hrvata

Uz **Balinta Vujkova**, **Josip Andrić** je najpoznatiji sakupljač narodnog blaga bačkih Hrvata. Ali, Andrić je prije svega bio muzikolog, skladatelj i folklorist, uz to i pripovjedač, jezikoslovac, putopisac, publicist, književnik, pjesnik i novelist. Bio je i novinski urednik, uređivao je među ostalim tjednik *Obitelj* i *Seljačke novine*, te je bio glavnim urednikom katoličke izdavačke kuće *Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima* u Zagrebu. Uredio je više od 500 knjiga, napisao nekoliko biografija, a zavidan je i njegov prevoditeljski rad.

Autor je čuvene *Dužijance*, prve bunjevačke opere, premijerno izvedene 1953. u subotičkom Narodnom kazalištu. Bio je predsjednik Društva bačkih Hrvata u Zagrebu, koje je djelovalo od 1940. do 1945.

Rođen je u Bukinu kod Bačke Palanke 1894. godine. Kako se navodi u *Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, mađarsku pučku školu je pohađao u rodnom mjestu, hrvatsku u Moroviću, a gimnaziju u Slavonskoj Požegi. Pravo je studirao u Zagrebu, gdje je i doktorirao 1920. U isto je vrijeme studirao i trgovinu u Pragu, skolastičke filozofije u Innsbrucku, a poslije i slavistku u Zagrebu. Majka mu je bila iz susjedne Plavne, sela kojem je Andrić posvetio brojna djela. Budući da je živio i u Požegi, dobar dio svoga opusa posvetio je i tom gradu u Hrvatskoj.

Skladateljski mu je rad najznačajniji u karijeri, ukupno je skladao više od 700 djela. Napisao je 70 skladbi za tambure, klavir i orkestar. Posebice je bio vezan uz tamburu i tamburaške sastave, te je o tamburaškoj glazbi napisao nekoliko svojih knjiga. Melografski je zabilježio oko 2.000 pučkih skladbi u Bačkoj, Srijemu, Slavoniji, te na otoku Hvaru.

Melografski je obrađivao i dokumentirao šokačke Hrvate, a na poticaj **Blaška Rajića** svoje je zanimanje

proširio na sve Hrvate u Bačkoj.

Prevodio je književna djela s češkog na hrvatski jezik, a puno je pridonio i jačanju prijateljskih veza Hrvata sa Slovancima. U svojim se djelima zalagao i za Irce, Gradišćanske Hrvate i Lužičke Srbe.

Najpoznatija njegova skladateljska djela su: *Šijakinja*, opera, *Na vrbi svirala*, opereta, *Dužijanca*, opera. U stručnom dijelu poznat je po radovima: *Tamburaška glazba: historijski pregled*, *Slovačka slovnica* i *Što je Papa Hrvatima*. U čast ovom velikanu Hrvatsko nacionalno vijeće ustanovilo je priznanje *Dr. Josip Andrić* za doprinos kulturi Hrvata u Srbiji. Umro je u Zagrebu 1967. godine.

T. Perušić

Zapisi s ljetne turneje HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice

PUNO vidjeli, PUNO naučili

Folklorci, pjevači i tamburaši – članovi HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice ljetos su bili na gostovanju u Hrvatskoj. Svoju turneju započeli smo posjetom Vrelu Bune, Blagaju i mjestu Buna, gdje nas je ugostio fra **Mato Vlašić**, u crkvi bl. Nikole Tavelića. Fra Mato nam je govorio o povijesti toga mjesta odakle se prije 311 godina doselio jedan dio Hrvata-Bunjevaca u Suboticu pod vodstvom franjevac, o čemu postoje zapisi u franjevačkoj crkvi u Subotici. Nakon ovog posjeta, nastavili smo put do svetišta u Međugorju. Tamo smo posjetili crkvu, pomolili se i fotografirali ispred kipa uskršlog Krista i nastavili put za Gate, mjesto pokraj Omiša. Po dolasku u Gate domaćin nas je dočekaio i smjestio po obiteljima. Narednog smo dana išli u Omiš na kupanje, a navečer smo imali nastup na *Gatskom kulturnom ljetu*, koje je ove godine bilo posvećeno **Ivi Marinkoviću**. U programu su, osim nas, sudjelovali domaćini KUU Mosor i klapa *Pasika*. Domaćini, osim što su nas lijepo ugostili pozdravili su nas i velikim pljeskom. Sutradan smo nakon kupanja posjetili muzej Poljica, crkvu i spomenik poljičkoj herojini iz turskog doba. Domaćin nam je ispričao povijest Poljičke republike, statuta, načina izbora kneza i kako danas kroz kulturna događanja ukazuju na tradiciju Poljičke republike.

Put nas je dalje vodio za Rijeku. Usput samo stali u Pakoštanima kako bi se okupali na prekrasnoj pla-

ži u borovoj šumi. U Rijeci nas je u đlačkom domu dočekaio ravnateljica **Ljiljana Kencel**, koja nam je ispričala kako je taj dom nekada bio benediktinski samostan, a sad je ostala samo crkva koju vode salezijanci. Pokazala nam je kako su djeca smještena u domu posvećena ekologiji i uređuju okoliš doma u kojemu se nalaze stoljetnja rastinja i novi biljni zasedi. Na povratku smo svratili na Trsatsku Gradinu i svetište Gospe Trsatske. Ravnateljica doma nam je govorila i o povijesti gradine i kulturnim događajima koja se održavaju ondje. Fra **Ivo Novak** nam je ispričao povijest svetišta i tradicije hodočašćenja. Pokazao nam je i sobu zavjetnih darova i riznicu. Nakon razgledanja u svetištu, uputili smo se kući, te nakon dugog puta sretno stigli.

Dunja Šimić

MLADI I KULTURA

Kultura je važan i neizostavni dio života. Tiho i nečujno, kultura živi u nama. Kultura nas određuje kao pojedinca, ali i kao društvo. Čini nas onim što jesmo i teži nas pretvoriti u još bolja i bogatija bića. Naravno, samo ako smo spremni slijediti njezin put. Čovjek, kao kulturno biće, teži se usavršavati i napredovati u svakom smislu. Ulaganje u sebe, prije svega u duhovnom smislu, jedan je od važnih ciljeva u životu, ili bi bar tako trebalo biti. Ne tako davno knjige su bile osnovna sredstva saznanja i informiranja. Danas, onaj koji uzme čitati neku knjigu u slobodno vrijeme riskira (u pojedinim krugovima) biti predmet podsmjeha okolice. Riskira biti nazvan imenima kao što su smarač, štreber i drugo.

Problematična televizija

Danas su knjige uveliko zamijenili noviji mediji – televizija i internet, a tu si i mobiteli. A pravo pitanje je: čini li nas tehnološki napredak pametnijim? Je li suvremena tehnologija zapravo naš civilizacijski napredak? Kao što kaže profesorica jednog beogradskog fakulteta **Maja Ćirić**, nekada su knjige bile te koje su nas oduševljavale, poticale našu maštu, a danas su to televizijski programi. I nije potrebno da ih tražimo, oni su tu da nas podsjetite na svoje postojanje. Televizije se, naravno, bore za što veću gledanost i kao osnovno sredstvo te borbe koriste *reality* i *showbiz* emisije i to u udarnim terminima.

Upravo to je razlog za sve manje kulturnog sadržaja na televiziji, a ono malo što ima polako nestaje. Ne preostaje nam ništa drugo nego primijetiti kako je kultura u svojevrsnom izumiranju. Izumiranjem kulture izumiremo i mi kao ljudi, kao pojedinci i kao zajednica.

Katastrofalni podatak

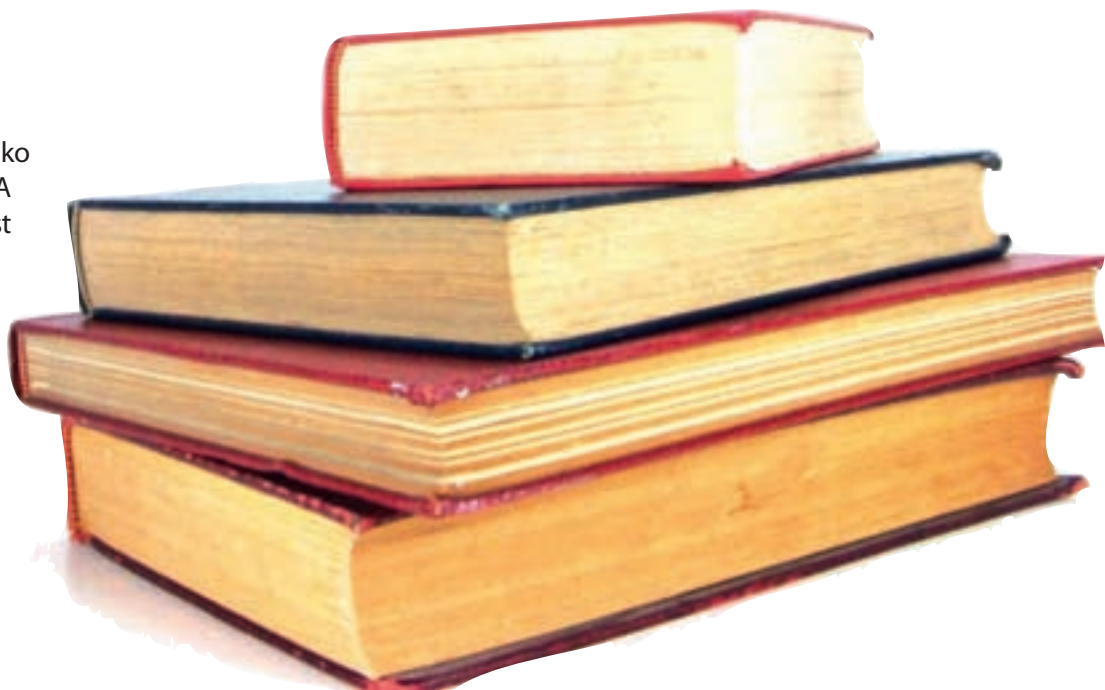
Jedna stara izreka kaže kako na mladima svijet ostaje. A mladi danas sve češće (čast izuzecima) koriste skraćnice i tri točke uslijed nedorečenosti. Danas teško znamo iskazati sve ono što osjećamo i želimo reći. Po nekim istraživanjima, jako malo mladih je pročitao bar jednu cijelu knjigu. Već

spomenuta profesorica Ćirić naglašava kako je to katastrofa za sve nas mlade na kojima će svijet ostati. Strašno je što se jezik u školama polaže pomoću šalabahtera i interpretacija. U stvari, strašno je što mladi nemaju potrebu »proširiti vidike«, iako za to ipak imaju prilike. Kulturnih sadržaja (predstave, koncerti, književne večeri, izložbe) ima, pa i u našem gradu (Subotici). Pa i za nas mlade, ali to mi ne koristimo dovoljno. Čini se da su nekad mladi bili aktivniji po tom pitanju, imali jaču potrebu učiti, stvarati, razmišljati kvalitetno. Danas sve to polako gubi svoj smisao. Ipak, nadam se da sam u krivu.

Izazovi budućnosti

Bogatsvo ne možemo izmjeriti novcem, jer on se troši; bogatstvo je ono što nosimo u sebi i što se nikada neće potrošiti. A dio toga stičemo preko sadržaja iz kulture. Ako dopustimo da mladi i dalje borave na ulicama bez ikakvog kulturnog uzdizanja, bez ikakvog kulturnog sadržaja, postat ćemo društvo bez duše. Nedostatak financijskih sredstava i prostora nisu i ne smiju biti izgovori. Neosmišljeno slobodno vrijeme mladih dovodi do nerazvijanja želje za obrazovanjem i produktivnošću. Na taj način mladi prihvaćaju sve ono što im se preko televizije servira. Uzori nam postaju razne starlete za čije zanimanje niti ne postoji definicija. Moramo biti svjesni da ovo društvo neće biti kvalitetno bez kulturno obrazovanih mladih ljudi. Kultura ni po koju cijenu ne može biti privilegij već način života svijeta nas!

Maja Štetaković

KRUNICA – najobljubljenija među svecima

»Svaki dan molite krunicu kako biste isprosilili mir u svijetu«, riječi su one koja je sebe nazvala Kraljica svete krunice, pri ukazanju u Fatimi. Krunica, koja se u današnje vrijeme može vidjeti samo kod baka u rukama za vrijeme mise, krije u sebi nešto što mnogi ljudi ne mogu ili ne žele prepoznati: obilje milosti za one koji je mole. Tako je na primjer sveti **Ivan Bosco** rekao jednom posjetitelju svoga Zavoda koji se divio redu, radu, disciplini i veselosti dječaka: »Znajte, kad bih ja uklonio iz Zavoda moljenje svete krunice, u isti tren nestalo bi iz mog Oratorija i reda i rada i nauke i veselosti, čemu se vi toliko divite.«

Obećanja Gospe

Blaženi **Bartol Longo** rekao je: »Krunica je Mariji najdraža molitva. Najobljubljenija je među svecima, najčešća među narodom, najpotvrđenija od Boga divnim čudesima, obogaćena od Marije najvećim obećanjima.« A evo i obećanja Blažene Djevice:

1. Svima koji budu odano molili krunicu, obećavam svoju posebnu zaštitu i obilje milosti.
2. Oni koji budu ustrajali u molitvi krunice, primit će neku osobitu milost.
3. Krunica će biti moćno oružje protiv pakla, uništiti će grijeh i izgnati herezu.
4. Krunica će pomoći rast krepости i dobrih djela, donijeti obilje Božjih darova za dušu, preokrenut će ljubav prema svijetu u ljubav prema Bogu, uzdići srca da žele božanska i vječna dobra. Na taj način će se te duše posvetiti.
5. Koji mi se povjere preko krunice, neće biti izgubljeni.
6. Koji budu pobožno molili moju krunicu, razmišljajući o otajstvima spasenja, neće biti satrveni nećaćama niti će umrijeti lošom smrću. Grešnici će se obratiti, pravedno će rasti u milosti i postati vrijedni vječnoga života.
7. Oni koji su iskreno odani molitvi moje krunice, neće umrijeti bez utjehe Crkve ili bez milosti.
8. Oni koji budu molili krunicu, naći će za života i na samrti svjetlost Božju, puninu njegove milosti i bit će ubrojani među blažene.
9. Brzo ću osloboditi iz čistilišta duše odane molitvi krunice.
10. Prava djeca moje krunice uživat će veliku slavu na nebesima.
11. Ono što preko krunice tražite, dobit ćete.
12. Koji šire moju krunicu, dobit će preko mene pomoć u svim svojim potrebama.
13. Postigla sam od svog Sina da će svi prijatelji krunice imati svece nebeske za svoju braću u životu i smrti.

14. Koji vjerno mole krunicu, moja su draga djeca, braća i sestre Isusa Krista.

15. Odanost mojoj krunici poseban je znak predodređenja.

Pomoć i snaga

Gore navedene riječi su pape **Hadrijana VI.** Pape kroz povijest, od njenog početka u 14. stoljeću, utjecali su se pomoći koja im je obećana. A samu snagu krunice mogli su vidjeti i osjetiti. Papa **Pio IX.** u jednom od svojih govora rekao je: »Djeco, pomozite mi pobijediti zla koja muče Crkvu i ljudsko društvo, ali ne mačem, nego krunicom.« Sveti Papa **Ivan Pavao II.** bio je veliki zagovornik krunice: »Krunica je moja najdraža molitva. Divna, krasna molitva! Divna u svojoj jednostavnosti! Divna u svojoj dubini!«. On je, poput Don Bosca osjetio »posljedice« krunice koja se moli u zajednici i obitelji, te je i sam izjavio: »Kako li je samo lijepa obitelj koja moli krunicu svaku večer.«

Koliko još dokaza trebate da se danas uhvatite krunice? Zapravo, imam još jedan u rukavu: U 16. stoljeću Europa se našla pred velikom opasnošću od turske vojske koja je osvajala nove krajeve i prijetila cijeloj Europi. U nizu različitih poticaja na otpor, sveti papa **Pio V.** pozvao je godine 1569. kršćanski svijet i na molitvu svete krunice. Dana 7. listopada 1571. došlo je do odlučne pomorske bitke kod Lepanta (u Korintskom zaljevu, u Grčkoj) u kojoj je ujedinjena španjolska, venecijanska i papinska flota, pod zapovjedništvom **Don Juana d'Austria**, pobijedila tursku silu. Na uspomenu velike pobjede papa dan 7. listopada proglašava blagdanom Gospe od Pobjede.

Priče o milostima koje su ljudi zadobili po krunici ne bi stale u narednih dvjesto brojeva *Kužiša*. Uzmite krunicu, molite, i neće vam biti potrebna niti jedna priča da vas uvjeri: život uvijek donosi neke probleme, no ovako ćete dobiti svoje svjedočanstvo!

Ivan Čavrgov

Pitanje

Pitanje pred san uvijek se stvori
Kad teški kapci se sklope
Pitanje duboko u mraku
Gdje je sada taj anđeo daleki

Pitanje u snu, kao pitanje nakon njega
Gdje si sada, postolje moje snage
Gdje li sada sanjaš
U kojem dalekom bijelom gradu

Pitanje se uvijek nanovo stvara
Kako do tog trenutka doći
Kad ti mogu kamen biti
Kad ti smiono stanem na put
I otkrijem ti tajne ovog života

Vedran Horvacki

Sunce

Jesi li ukrala sunce?
Dok si nebom hodala
Anđele crnokosi

Jesi li ugasila zvijezde
Kad u mrak samo gledam
Samo o snovima pričam

Ili možda si ti nova zvijezda
U oku zelenom

Želja

Mrak prikriva moje želje
Od pogleda zavidne većine
Svjetlo mojih snova slijepi me
Zbunjuje moje korake

Više staza stoji preda mnom
Bezbroj novih priča
Ali jedna želja izbjegava
Moj začaran pogled

Kad bi znala možda bi
Možda bi se mrak razbistrio
Kad bi znala možda bi
Od mog pogleda se sakrila

Zato željo moja stoj zaključana
U mom srcu napuklom
Sakrij se tu kraj moje duše
Neka te grije ljubav

Blagoslovi

Tvoje riječi
Blage i nježne
Kao povjetarac
Topli na obali
Mora sinjeg
Mora plavog
Blagoslovi su
Nebeskih zraka
Što mi duši
Daruju mir
Daruju zaborav
Svih crnih sjena
Koje hodaju
Iza naših leđa

Moda

Ljeto je i službeno završilo, ljetne krpice polako lali sigurno odlažemo sa strane a na red dolazi slojevito odijevanje: mantili, jesenske jaknice i po pravilu dugi rukavi i nogavice ... Poprilično zvuči dosadno. Ljeto je zanimljivo zbog odjevnih kombinacija raznih boja, materijala i lepršavih krojeva, a možda čak još više jesen nosi tu »živost« u sebi. Pokušajte ne kupiti jesenske čizmice i jaknu u crnoj ili smeđoj boji. To su neke osnovne boje koje uglavnom kupujemo u jesen i zimu, a razlog je općenito dobra kombinacija s drugim stvarima. U pravilu je, ali to ne mora biti. U jesenskim bojama poput crvene, bordo, narančaste, sive, maslinaste ili okera, možete pronaći odlične čizme. Svakako da nije pravilo da morate kombinirati čizme s jaknom ili torbom – čak je zanimljivo vidjeti kada se sve te boje kombiniraju jedna s drugom. Ove jeseni je dominantna i svijetlo ružičasta boja, na koju ipak morate više obratiti pažnju pri kombiniranju. Savršeno se uklapa sa sivom ili crvenom bojom.

Kada stignu prvi dani jeseni, pokušajte što duže ne oblačiti duge hlače i tajice – nosit ćete ih cijele zime. Jesenske haljine, suknje i šorcevi su pogodni baš

Šarena jesen

za ovo vrijeme. Iskombinirajte ih dobro s najlon čarapama

uz koje ćete ih nositi. Jesen nam daje pregršt mogućnosti za kombiniranje i igranje sa stilom. Također, ne zaboravite na sunčane naočale koje su potrebne tijekom šetnje i hvatanja posljednjih toplih sunčevih zraka ove godine. Iskristite jesen i boje te se izdvojte iz mase, a stopite s prirodom.

Milijana Nimčević

20

BUNKER 13

Bend *Bunker 13* dolazi nam iz Novog Sada, a čine ga iskusi glazbenici. Grupa je formirana prošle godine i do sada imaju dva singla. Glazba koju sviraju ide u pravcu alternativnog rocka s notom grungea i punka. O radu skupine i njihovim planovima razgovarali smo s frotmenom **Ivanom ernjakom**.

KU IŠ?!: Kako je nastao *Bunker 13*?

Bend je nastao spontao! Svi smo svirali u nekim drugim bendovima, međutim dođe čovjeku da želi nešto svoje. **Sr an**, naš prvi gitarist, **Andrej** i moja malenkost htjeli smo imati svoju priču, priču koja bi bila autorska. Imali smo ideju i dovoljno energije da pokrenemo jedan tok koji nas je doveo do benda *Bunker 13*!

KU IŠ?!: Kako biste stilski defnirali glazbu koju svirate?

Nije to samo punk i rock, ima tu svega, ako tako mogu reći. Svi mi u bendu smo različiti po glazbenom ukusu, jer smo i različitih godišta, tako da svakako svatko ima neki svoj utjecaj na glazbu koju sviramo. Tako da ne bih baš mogao definirati pravac, niti da se stavljamo u neke okvire. Jednostavno, mislimo da smo autentični. Više akcent stavljam na publiku i na slušatelja i njegov subjektivni osjećaj kako doživi glazbu koju stvaramo. Mislimo da je više to bitno nego definirati glazbeni pravac.

KU IŠ?!: Kad mo emo očekivati album?

Nadamo se sljedeće godine, možda u ovo vrijeme. Prvi singl *Kome da kažem NE!* izašao je u prosincu prošle godine, dok je pjesma *Uhvaćen u okolnosti-*

ma izašla u kolovozu ove godine. Osim ta dva singla imamo još nekih desetak pjesama koje bi se mogle naći na albumu. Još uvijek ne znamo kako će se album zvati, kao ni koliko će točno biti pjesama. Javit ćemo na vrijeme, neke stvari ipak trebaju biti tajna!

KU IŠ?!: Nedavno ste izdali singl *Uhvaćen u okolnostima* koji je popraćen i video spotom, u kojem se pojavljuju i gosti, akteri domaće glazbene scene?

Kada smo se odlučili snimiti spot za pjesmu *Uhvaćen u okolnostima*, bile su razne varijacije i prijedlozi kako bi spot trebao izgledati. Završna ideja je samo bio jedan moment koji je došao na klik, gdje su naši prijatelji snimali sebe mobitelom s našom pjesmom, gdje smo sve ukombinirali i montirali. U spotu imamo i specijalnog gosta na gitari **Sašu** (ex *Psihomodo Pop*) i jako smo ponosni na takvu podršku kao i na podršku svih prijatelja koji su sudjelovali u realizaciji spota. Da ne bih sve nabrajao, pogledajte spot na youtubeu!

KU IŠ?!: Tko je autor pjesama i glazbe?

Autor pjesama je **Branislav Nešković**, a glazbe *Bunker 13*. U stvaranju glazbe sudjelujemo svi i dopunjujemo se. Branislav je skoro član benda, momak koji razumije našu energiju i koji umije stihovima prenijeti ono što želimo da stvaramo. Za pjesmu *Uhvaćen u okolnostima*, aranžman smo radili mi kao bend i **Dragan Alimpijević Pik**. Pik je radio i produkciju i snimano je kod njega u studiju.

Anita Klinac

21

Ispitni Rock u Fabrici

Večeras (petak, 29. rujna) u SKCNS *Fabrici* bit će održan koncert pod nazivom *Ispitni Rock*. Nastupaju bendovi: *Neno Belan & Fiumens* (Rijeka, Hrvatska), *Minstrel* i *Monohrom*. Manifestaciju organizira Studentski kulturni centar Novi Sad. Početak je u 20 sati. Ulaz je besplatan.

Jay Lumen na Spensu

Jedan od najcjenjenijih techno DJ-eva i producenata današnjice **Jay Lumen** priredit će svoj nastup 7. listopada na Spensu. U pitanju je jedan od DJ-eva nove generacije koji je najbrže stekao veliku popularnost. Do sada, na top listama, njegove trake zauzimale su 9 puta prvo mjesto, 24 puta su bile u prvih 10 i nekoliko puta u Top 20. Potpisnik je hitova

kao što su *Nobody*, *Get Ready*, *The Drummer*, *Get Yea...* Domaća podrška su: **Bokee**, **Goya** i **Ilija Đoković**. Početak je u 22 sata.

Radionica poezije u Subotici

Ove jeseni, Fondacija **Danilo Kiš** organizira Radionicu poezije na koju poziva sve kreativce, sanjare, mislioce, romantike, repere i sve one koji bi željeli naučiti da slažu stihove i rime!

Sudjelovanje u radionici podrazumijeva intezivno pisanje i predstavljanje svog rada uz otvorenu diskusiju, što treba omogućiti unapređenje književne prakse. Rezultati radionice bit će predstavljeni javnim čitanjem u prosincu. Radionicu poezije vodi **Borislav Stanić**, pjesnik i profesor srpskog jezika i književnosti. Susreti će se održavati svakog ponedjeljka, od listopada do prosinca, u Omladinskom klubu *Skladište* s početkom od 19.30 sati. Sudjelovanje je besplatno, ali je neophodna prijava putem telefona 024/ 523-566 ili slanjem maila na adresu office@danilokis.rs.

22

Stuttgart Online u Novom Sadu

Beogradska garažna rokenrol grupa *Stuttgart Online* održat će koncert u petak 6. listopada u novosadskom klubu *dom b-612*. Predgrupa je novosadski indie rock sastav *Voda Nad Vodama*.

Fink u Novom Sadu

Jedna od najvećih svjetskih zvijezda nove glazbene scene, **Fink**, vraća se u Srbiju u sklopu tromjesečne europske turneje na kojoj će promovirati novi studijski album koji je najavljen za početak jeseni. Koncert će se održati u klubu *Firchie Think Tank Studio*, u srijedu, 11. listopada, s početkom u 21 sat. Fink je popularnost stekao albumom *Perfect Darkness* iz 2011. godine i pjesmom *This is the Thing*. Njegove pjesme našle su se u brojnim poznatim televizijskim serijama poput *The Walking Dead* i *CSI:NY*.

KZM.

Канцеларија за младе Града Суботице
Szabadka Város Ifjúsági Irodája
Ured za mlade Grada Subotice

PREPORUKA

Seine – »Sno Sna«

GLAZBA

Nakon prekida grupe *Vlasta Popić* (za čijim raspadom, potpisnik ovih redova i dalje tuguje; *Kvadrat* je stvarno *masterpiece* moderne rock glazbe na ovim prostorima), **Ivan Ščapec** se vratio svom matičnom projektu *Seine*, koji je u glazbenom smislu bio na drugom kraju spektra od onoga što je s *Vlastom* radio. Ono što me je prvo iznenadilo je veliki zaokret u zvuku na ovom albumu, produciran od strane **Borisa Mladenovića** (čiju produkciju već na prvo slušanje prepoznajem, a da to ne moram provjeravati) i pojačan s **Boškom Mijuškovićem** za bas gitarom (*Straight Mickey And The Boyz*) i **Dimitrijem Petrovićem** za bubnjevima, Ščapec je uveo novi zvuk u *Seine*, nešto na tragu *The Pixies* ili ranog *Radiohead*. Izdvojio bih – *Spavam*, *Kritika Čistog Razuma*, *Privatno Tijelo* i *Ljubav* kao najbolje momente na ovom albumu. Ovo je još jedan dobar album u opusu Ivana Ščapeca, nadamo se da će ih biti još u skorijoj budućnosti i željno ih iščekujemo. Album možete preslušati i preuzeti po vašoj cijeni na njihovoj bandcamp stranici.

I. Benčik

Logan Lucky

FILM

Film govori o dvojici braće koji planiraju izvesti veliku pljačku tijekom NASCAR utrke. Imaju plan to učiniti služeći se sustavom hidrauličnih cijevi koji prolazi ispod trkališta. U glavnim su ulogama – **Channing Tatum** i **Adam Driver**, a odličnu glumačku ekipu čine još i **Daniel Craig**, **Riley Keough**, **Seth MacFarlane**, **Sebastian Stan**, **Katie Holmes** i **Katherine Waterston**.

Redatelj filma je **Steven Soderbergh**, koji se najviše proslavio nizom *Oceanovih* hitova – *Oceanovih 11*, *12* i *13* – dok je njegov zadnji kino film bio triler *Side Effects*. *Logan Lucky* njegov je povratak krimi komediji i omiljenoj temi, a to je velika pljačka.

Soderbergh nikad nije pratio NASCAR, u nedavnom intervjuu komentirao je kako ga je privukla zabavna priča, stoga je odlučio naučiti više o sportu koji mu je inače bio potpuna nepoznanica. Ako volite automobile i akciju, ovo je film za vas!

K. U.

Candid ili optimizam

KNJIGA

Candid ili optimizam je djelo francuskog književnika, povjesničara te filozofa **Voltairea**. Naslov govori o motivu optimizma koji će pomoći Voltaireu u svojoj prosvjetiteljskog misiji.

Candid, naivni mladić, biva protjeran s dvora i taj događaj mu mijenja život. On polazi u svijet dok su mu u mislima riječi učitelja koji mu je govorio da je svijet satkan iz svega lijepog. Na putu se susreće s brojnim nevoljama ali uvijek će se voditi mišlju – tko zna za što je to dobro. Ubrzo shvaća da ovaj planet nije toliko lijepo mjesto.

U tom mladiću ima nečeg donkihotovskog. Candid je sanjar koji od svijeta traži vrlo malo, da voli i bude voljen. Na svojim putešestvijima sreće davno izgubljene prijatelje, bori se za ženu koju voli, dobiva i gubi. Na kraju Voltaire ukazuje na razliku između ljubavi i braka. Candid kupuje mali posjed koji njemu i njegovim prijateljima pruža radost i priliku za novi početak.

Djelo je bilo zabranjivano u Francuskoj zbog buntovničkih tendencija, ali mudrost koju Voltaire pruža čitatelju pobjeđuje i ovo djelo postaje klasik francuske književnosti.

A. I. Darabašić

